

A Velencei-tó Mollusca faunájáról

Varga András

Abstract: *On the mollusc fauna of the Lake Velencei (Transdanubia, Hungary).* The lake is situated near the hillfoot of the Velencei Hills with a surface area 24.5 km². This paper reports the occurrence of 21 freshwater snails, 10 bivalves and 48 land snails. Interesting feature of the fauna is that it does not contain any Unionid species. Its mollusc fauna is diverse on the southwestern reed shores, while it is species poor on the northeastern shores.

Key words: Gastropoda, Bivalvia, faunistic

Kutatástörténet

A Velencei-tó malakológiai szempontból meglehetősen elhanyagolt terület volt. Az első adatok Kormos Tivadartól származnak 1909-ből. Kormos a tó dny-i területének zombékjairól és a nyílt vízből 14 fajt ír le (*Viviparus contectus*, *Valvata cristata*, *Bithynia tentaculata*, *Lymnaea stagnalis*, *Stagnicola palustris*, *Galba truncatula*, *Lymnaea peregra ovata*, *Physa fontinalis*, *Planorbarius corneus*, *Planorbis planorbis*, *Anisus spirorbis*, *Anisus vorticulus*, *Gyraulus crista*, *Segmentina nitida*). Ezeknél a „történelmi” adatoknál már nem lehet pontosan azonosítani, hogy az információ friss (élő) vagy szubrecens (szubfosszilis) példányok alapján történt. Ezekre a feltételezésekre jutott Füköb, L. (2003) dolgozatában, ahol az alábbi megjegyzéseket teszi: „Kormos Tivadar tanulmányában (Kormos, T. 1909), melynek célja a Fejér megyei Sárrét fiatal negyedidőszaki geológiai múltjának ismertetése volt, összehasonlítást végzett a Velencei-tó területén gyűjtött fajokkal. Tanulmányából nem tűnik ki egyértelműen, hogy mely fajokat gyűjtötte a felszínről, s mely fajokat üledékből. Nem célja ennek a dolgozatnak, hogy részletesen elemezze Kormosnak a területen végzett malakológiai munkásságát, a fajok identifikálását. Erre vonatkozóan Krolopp Endre tett megállapításokat, mely szerint a Kormos-féle anyag revíziója során több faj esetében derült ki téves határozás (Rónai, A. & Szentés, F. 1972).” Az igaz, hogy ez az adatsor közel 100 éves, így a példányok korát, esetleg meghatározását illetően, – ha a fenti véleményeket alapul vesszük – hordozhatnak bizonytalanságokat, ennek ellenére hű képet rajzol a tó dny-i részének – akár napjainka vonatkoztatva is – Mollusca faunájáról. Soós, L. 1943-ban mejelent munkájában, csupán négy fajról tesz említést (*Anisus vorticulus*, *Gyraulus crista*, *Succinea oblonga*, *Vertigo antivertigo* – pontos lelőhelyek a fajlistában). Tolnai 1947–1951 közötti gyűjtése három fajt eredményezett (*Lymnaea stagnalis*, *Planorbarius corneus*, *Planorbis planorbis*). A Tolnai gyűjtemény a Természettudományi Múzeum Állattárába került, ahol 1956-ban megsemmisült.

Előrelépést jelentett Richnovszky, A. 1969-es munkája mely már 13 fajt (*Anodonta cygnaea*, *Bithynia tentaculata*, *Galba palustris*, *Lymnaea stagnalis*, *Pisidium amnicum*, *Planorbis planorbis*, *Pseudanodonta complanata*, *Radix peregra ovata*, *Sphaerium corneum*, *Unio pictorum*, *U. tumidus*, *Valvata cristata*, *Viviparus acerosus*) sorol fel. Ezek közül a beömlő Császár-patakából 7 csigafajt (*Viviparus acerosus*, *Valvata cristata*, *Bithynia tentaculata*, *Radix peregra ovata*, *Planorbis planorbis*) és 6 kagylófajt (*Anodonta cygnaea*,

Pseudanodonta complanata, *Unio pictorum*, *U. tumidus*, *Sphaerium corneum*, *Pisidium amnicum*) mutatott ki. Richnovszky, A. összegzésében az alábbiakat emeli ki. A Velencei-tó vize jelentős mennyiségben tartalmaz hidrogénkarbonátot Donászy, E. (1953) Papp, Sz. (1961), mely a vizet különösen a keleti oldalon kissé lúgossá, szikessé teszi. Véleménye szerint ez a tényező okozza a tó puhatestű faunájának rendkívüli szegényességét. Dolgozatában kiemeli, a Velencei-tó területére kagyló nem hatol be (ez utóbbi alatt a nagyméretű *Anodonta* és *Unio* fajokra utalt). Munkájának furcsa hiányossága, nem említi a tó szegélyzónájában elterjedt (helyenként tömeges) *Anisus spirorbis*-t, mint a szikes jelleget mutató víztípusok egyik (olykor egyetlen) jellemző faját. Érdekes a *Viviparus acerosus* adata a Császár-patakból (a legújabb gyűjtések alapján itt a *Viviparus contectus* él jelentős számban). Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982-es munkájukban megemlítik Andrikovics, S. & Felföldi 1979-es gyűjtését (a tó dny-i része: *Valvata cristata*, *Bithynia tentaculata*, *Acroloxus lacustris*, *Lymnaea stagnalis*, *Physa fontinalis*, *Planorbis planorbis*, *Anisus vorticulus*, *Gyraulus crista*, *Hippeutis complanatus*). A dolgozatban nincs irodalomjegyzék, így nem lehet kideríteni, hogy Andrikovics, S. és Felföldi 1979-es adatai honnan származnak (publikáltak, szóbeli közlés?). Ezekre vonatkozó információt Varga, A. Füköh, L. & Krolopp, E. 2005-ös bibliográfiájában nem találunk. Kovács, Gy. & Richnovszky, A. (1982–1983) munkája már realisabb képet nyújt a Velencei-tó mollusca állományáról. Az *Anisus siprorbis*-ről, mint a tó általánosan elterjedt fajáról beszélnek. A korábbi munkák még említik a *Viviparus acerosus*-t, náluk már csak a *Viviparus contectus* jelenik meg.

Kovács, Gy. és Richnovszky, A. (meglévő?) anyaga a Természettudományi Múzeum Állattárába (Budapest – Fehér, Z. & Gubányi, A. 2001) (illetve a Mátra Múzeum Mollusca Gyűjteményébe (Gyöngyös) került. Ezek a tételek bármikor revideálhatóak. Kovács Gyula és Richnovszky Andor adatait Pintér, L., Richnovszky, A. & Szigethy 1979 az un. „térkép-kötetben” publikálta. Az utóbbi évtizedek szórványgyűjtéseit Pintér, L. & Suara, R. 2004 munkája foglalja össze¹.

A fajok rendszertani-rendben

Az adatoknak elsősorban a vízi faunára kellene vonatkozni, ennek ellenére a jegyzékben felsorolásra kerülnek a gyűjtés során előkerült szárazföldi fajok is. Az irodalmi adatok olózásánál hasonló elvek szerint jártam el, így a szárazföldi fajok lelőhelyadatai gyakran a Velencei-hegység peremterületéről származnak.

Rövidítések: + = szubfosszilis, fosszilis; VA = Varga András leg. 2005.05.11–12.; TK2 = Pintér, L. & Suara, R. (2004); FG = Fehér, Z. & Gubányi, A. (2001).

CLASSIS GASTROPODA CUVIER, 1795

Viviparus contectus (Millet, 1813) – A tó vízterébe elsősorban a csatornák torkolatájékán tud behatolni. Egyes szerzők a *Viviparus acerosus*-t is közlik, amíg ezeket az adatokat az újabb gyűjtések nem erősítik meg, fogadjuk kritikával. Irodalom: Dinnyés (FG); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna, Velencei-tó (FG); Dinnyés, Velencei-tó (FG); Velencei-tó,

¹ Az irodalomban található adatok az egyes fajoknál felsorolásra kerülnek.

Császár-p. (FG); Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Fekete-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Névtelen-árok torkolata (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Dinnyés (TK2); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Gárdony, Dinnyés (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Pákoz, madárrezervátum (1) (TK2); Pákoz, Velencei-tó (TK2); Velencei-tó (4) (TK2); Velencei-tó, Kajtor-csatorna (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (23); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz, VA (8); Dinnyés, Császár-víz a műút és a torkolat közötti szakasza, VA (32).

[*Viviparus acerosus* (Bourguignat, 1862) – Velencei-tó (Richnovszky, A. 1969); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969); Pákoz, Velencei-tó (TK2); Velencei-tó (1) (TK2).]²

Bithynia tentaculata (Linnaeus, C., 1758): Irodalom – A tó dny-i területe (Andrikovics, S. & Felföldi 1980); Dinnyés (FG); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna, Velencei-tó (FG); Velencei-tó, Császár-p. (FG); Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Fekete-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Német-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Német-tisztás, nádas (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Német-tisztás, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Velencei-tó (Richnovszky, A. 1969); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969); Dinnyés, Császár-víz (TK2); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó partja (TK2); Gárdony, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Velence (TK2); Velence, Velencei-tó partja (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (4+); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (37); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz, VA (5); Dinnyés, Császár-víz a műút és a torkolat közötti szakasza, VA (12); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (1).

Valvata cristata O. F. Müller, 1774. – Főként irodalmi adatai ismertek, ezek többnyire a csatornában fordulnak elő. A tó területen ritka, egyes példányoknál nehéz eldönteni, recens vagy szubfosszilis egyedekkel állunk szemben. Irodalom: A tó dny-i területe (Andrikovics, S. & Felföldi 1979); Agárd, Velencei-tó (FG); Dinnyés, csatorna (FG); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna, torkolat (FG); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna, Velencei-tó (FG); Dinnyés, Velencei-tó (FG); Gárdony, Velencei-tó (FG); Velence, parti árok (FG); Kúti-átjáró (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Kúti-átjáró, nádasban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Hínáros tisztás, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Német-tisztás, nádas (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Gárdony, névtelen árok (TK2); Velencei-tó, Kajtor-csatorna (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (1); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (1).

Acroloxus lacustris (Linnaeus, C., 1758) – Először Andrikovics, S. gyűjtése és határozása alapján vált ismertté, majd Kovács, Gy. & Richnovszky, A. (1982–1983) is említi. Irodalom: A tó dny-i területe (Andrikovics, S. & Felföldi 1981); Hínáros tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Hínáros- és Német-tisztás között (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983). **Új adat:** nincs.

² Kapcsos zárójelben azok a fajok találhatóak, amelyek további vizsgálatokra szorulnak, vagy bizonytalan adatok, vonatkozó utalások a szövegben.

- Lymnaea corvus* (Gmelin, 1791) – Élő példányai az egyik tápláló csatornájából kerültek elő. A tó területén csak holt (szubfosszilis?) egyedeit sikerült regisztrálni. Kovács, Gy. & Richnovszky, A. (1982–1983) adatai talán élő példányokra vonatkoznak. Irodalom: Hínáros tisztás, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Német-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983). **Új adat:** Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (5); Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (2+); Dinnyés, Szürke-árok a múút közelében, VA (1+).
- Lymnaea palustris* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Velencei-tó: Vendel-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Fekete-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Névtelen-árok torkolata (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Kúti-átjáró, nádasban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Német-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Dinnyés (TK2); Gárdony, Agárd, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Agárd, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó partja (TK2); Gárdony, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Gárdony, Dinnyés-Kajtori csatorna torkolat (TK2); Gárdony, Velencei-tó (TK2); Pákozd, madárrezervátum (1) (TK2); Pákozd, Velencei-tó (TK2); Sukoró, Szúnyog-sziget (TK2); Velence, parti árok (TK2); Velence, Velencei-tó partja (TK2); Velencei-tó (1) (TK2); Velencei-tó (3) (TK2); Velencei-tó (4) (TK2); Velencei-tó (Richnovszky, A. 1969); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969). **Új adat:** Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (2); Dinnyés vasutállomással szemben, Velencei-tó nádszegélye, VA (1); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (2); Pákozd, Szúnyog-sziget, Hajókikötőtől Ny-ra, partszegély, VA (3).
- Lymnaea peregra* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Velencei-tó: Vendel-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Velencei-tó: Lángi-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Fekete-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky 1982–1983); Dinnyés (TK2); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Agárd (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Pákozd, Bella-p. É (TK2); Pázmánd, Cibulkap. (TK2); Sukoró, Barlang-kút (TK2); Sukoró, néprajzi ház (TK2). [*Lymnaea peregra* agg. (O. F. Müller, 1774): Dinnyés, Velencei-tó (FG); Velencei-tó, Császár-p. (FG); Velencei-tó, Lángi-tisztás (FG); Velencei-tó, Vendel-tisztás (FG).]. **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéká, VA (1).
- Lymnaea peregra ovata* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Velencei-tó (Richnovszky, A. 1969); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969). **Új adat:** Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (4).
- Lymnaea auricularia* (Linnaeus, 1758) – Csak irodalmi adatok ismertek, szórványosan és kis számban gyűjtötték a csatornákból és a tó dny-i területén. Irodalom: Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Fekete-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Gárdony, Dinnyés (TK2); Pákozd, Velencei-tó (TK2). **Új adat:** nincs.
- Lymnaea stagnalis* (Linnaeus, 1758) – Elsősorban a csatornákból elterjedt. A tó területre nagyon kis számban hatol be. Irodalom: A tó dny-i területe (Andrikovics, S. & Felföldi 1982); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (FG); Dinnyés, Velencei-tó (FG); Velencei-tó, Lángi-tisztás (FG); Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Velencei-tó: Vendel-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Fekete-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Névtelen-árok torkolata (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983);

- 1982–1983); Velencei-tó (Richnovszky, A. 1969); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Pákozd, Velencei-tó (TK2); Sukoró D, kiszáradt halastó (TK2); Velence (TK2); Velence, Velencei-tó partja (TK2); Velencei-tó (3) (TK2); Velencei-tó (4) (TK2); Velencei-tó, Lángi-tisztás (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (12); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz, VA (6); Dinnyés, Császár-víz a műút és a torkolat közötti szakasza, VA (17).
- Galba truncatula* (O. F. Müller, 1774) – A csatornában és a tó nádszegélyében fordul elő, szórványos. Irodalom: Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983). **Új adat:** Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (1); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (11); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz, VA (1).
- Physa fontinalis* (Linnaeus, 1758) – A *Physa fontinalis* és a *Physella acuta* fajpár indikátor szerepet tölt be a hazai vizeinkben. A vizsgálatok alapján úgy tűnik, a *fontinalis* a tisztább, az *acuta* a szennyezettebb víztípusokat preferálja. Elsősorban a csatornában fordul elő, a tó területére kevéssé hatol be. A *Physella acuta* a vizsgálatok során nem került elő. Irodalom: A tó dny-i területe (Andrikovics, S. & Felföldi 1983); Dinnyés, Császár-p. (FG); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (FG); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna, Velencei-tó (FG); Velencei-tó, Császár-p. (FG); Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Fekete-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Kúti-átjáró, nádasban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Német-tisztás, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés, Császár-p. (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó partja (TK2); Gárdony, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (1); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz, VA (4); Dinnyés, Császár-víz a műút és a torkolat közötti szakasza, VA (94).
- Physella acuta* (Draparnaud, 1805) – A Császár-patak vízben gyűjtötték egy élő példányát. Ez az adat nem került be sem a térképkötetbe sem Fehér, Z. & Gubányi, A. (2001)-es munkájába. Irodalom: Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983). **Új adat:** nincs.
- Aplexa hypnorum* (Linnaeus, 1758) – A korábbi kutatások nem mutatták ki a jelenlétét. A tó dny-i szegélyének nádasában alkalmas pontokon erőteljes populációi élnek (sok a fiatal egyed). Irodalom: adat nincs. **Új adat:** Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (132); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (6); Dinnyés, a TVT kutatóháza ÉK 300 m nádas, VA (18).
- Planorbarius corneus* (Linnaeus, 1758) – Érdekes jelenség, a tó mollusca faunájának ritkaságai a nagytestű fajok. Alárendelt szerepük talán összefüggésbe hozható a víz kémiai viszonyai- val, az ún. „szikes-tó” jelleggel. Irodalom: Dinnyés (FG); Dinnyés, Velencei-tó (FG); Velencei-tó: Vendel-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Fekete-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Göbölkúti-átjáró (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés (TK2); Gárdony, Dinnyés, szennyvízlefolyó (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Pákozd, madárrezervátum (1) (TK2); Pákozd, Velencei-tó (TK2); Velence, Velencei-tó partja (TK2); Velencei-tó (2) (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (4+); Dinnyés, Szürke-árok a műút közelében, VA (2+); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (2); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz, VA (1); Dinnyés, Császár-víz a műút és a torkolat közötti szakasza, VA (3).

Planorbis planorbis (Linnaeus, 1758) – A vizsgált terület második leggyakoribb faja, helyenként igen nagy számban él. Irodalom: A tó dny-i területe (Andrikovics, S. & Felföldi 1984); Agárd, árok (FG); Agárd, csatorna a vasútnál (FG); Agárd, Velencei-tó (FG); Dinnyés (FG); Velencei-tó, Császár-p. (FG); Velencei-tó, Lángi-tisztás (FG); Velencei-tó, Szúnyog-sziget (FG); Velencei-tó, Vendel-tisztás (FG); Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Velencei-tó: Vendel-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Vereb-Pázmándi-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Velencei-tó: Lángi-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Fekete-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Névtelen-árok torkolata (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Kúti-átjáró (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Kúti-átjáró, nádasban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Kerék tisztás, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Kuti lápszem, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Hínáros tisztás, nádasban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Hínáros tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Hínáros tisztás, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Német-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Velencei-tó (Richnovszky, A. 1969); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969); Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Agárd (TK2); Gárdony, Agárd, árok (TK2); Gárdony, Agárd, v.m., csatorna (TK2); Gárdony, Agárd, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Pákoz, Velencei-tó (TK2); Sukoró, Szúnyog-sziget (TK2); Velence (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2); Velence, Velencei-tó (TK2). **Új adat:** Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (13); Agárd, Nyugati Üdülőtelep, a Madárvártától Ny-ra 300 m, tó nádszegélye, VA (1); Dinnyés, Dinnyési határárok a torkolat előtt 100 m-re, VA (11); Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (52); Dinnyés, Szürke-árok a műút közelében, VA (6); Dinnyés vasutállomással szemben, Velencei-tó nádszegélye, VA (16); Dinnyés, a Halivadéknevelő intézet csatornája, mocsár a műút és a halastavak között, VA (34); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (29); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz, VA (10); Dinnyés, Császár-víz a műút és a torkolat közötti szakasza, VA (1); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (71); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (2); Dinnyés, a TVT kutatóháza ÉK 300 m nádas, VA (23); Pákoz, Szúnyog-sziget bejárat, Velencei-tó patszegélye a műúttól K-re, VA (11); Pákoz, Szúnyog-sziget, Hajó kikötőtől Ny-ra, partszegély, VA (68); Sukoró, evezős- és kajak-, kenu-pálya dny-i szélé, VA (4); Sukoró, Csepegő-víz a torkolata előtti szakaszán, VA (19); Sukoró, Sukorói-lapos, Velencei-tó nádszegélye a Csepegő-víz torkolata közelében, VA (21).

Anisus spirorbis (Linnaeus, 1758) – A vizsgált terület leggyakoribb faja, helyenként tömeges. Irodalom: Agárd, árok (FG); Dinnyés, Velencei-tó (FG); Velence (FG); Velence, parti árok (FG); Velencei-tó, Felső-tó (FG); Velencei-tó, Lángi-tisztás (FG); Velencei-tó, Szúnyog-sziget (FG); Velencei-tó, Vendel-tisztás (FG); Velencei-tó: Vendel-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Vereb-Pázmándi-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Velencei-tó: Lángi-tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Velencei-tó: Felső-tó (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Fekete-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Agárd (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Agárd, Ny (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, névtelen árok (TK2); Nadap, szintezési ősjegy (TK2); Pákoz (TK2); Sukoró, Szúnyog-sziget (TK2); Velence, Velencei-tó partja (TK2). **Új adat:** Gárdony, Vízügyi Igazgatóság csónakkikötője, partszegély,

nádas, VA (202); Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (59); Agárd, Nyugati Üdülőtelep, a Madárvártától Ny-ra 300 m, tó nádszegélye, VA (6); Dinnyés, Dinnyési határárok a torkolat előtt 100 m-re, VA (53); Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (496); Dinnyés, Szürke-árok a műút közelében, VA (14); Dinnyés vasutállomással szemben, Velencei-tó nádszegélye, VA (92); Dinnyés, a Halivadéknevelő intézet csatornája, mocsár a műút és a halastavak között, VA (154); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (101); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz, VA (2); Dinnyés, Császár-víz a műút és a torkolat közötti szakasza, VA (3); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (54); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (4); Dinnyés, a TVT kutatóháza ÉK 300 m nádas, VA (31); Pákozdi, Sós-part, Velencei-tó szegélye, VA (67); Pákozdi, Szűnyog-sziget bejárat, Velencei-tó patszegélye a műúttól K-re, VA (291); Pákozdi, Szűnyog-sziget, Hajókikötőtől Ny-ra, partszegély, VA (377); Sukoró, evezős- és kajak-, kenupálya dny-i széle, VA (41); Sukoró, Csepegő-víz a torkolata előtti szakaszán, VA (347); Sukoró, Sukorói-lapos, Velencei-tó nádszegélye a Csepegő-víz torkolata közelében, VA (58).

Anisus vortex (Linnaeus, 1758) – A csatornákból ismert, a tó dny-i területén. Irodalom: Fekete-víz (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2).

Új adat: Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (19); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz, VA (3); Dinnyés, Császár-víz a műút és a torkolat közötti szakasza, VA (9).

Anisus vorticulus (Troschel, 1834) – Irodalom: Dinnyés, Velencei-tó (Soós, L. 1943). A tó dny-i területe (Andrikovics, S. & Felföldi 1985); Kerék tisztás, nádasban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Kerék tisztás, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Kuti lappaszem, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Hínáros tisztás (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés-Kajtori-csatorna (TK2). **Új adat:** nincs.

Gyraulus crista (Linnaeus, 1758) – Irodalom: Dinnyés, Velencei-tó (Soós, L. 1943). A tó dny-i területe (Andrikovics, S. & Felföldi 1986); Kerék tisztás, nádasban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Német-tisztás, nádas (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Német-tisztás, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Dinnyési határárok a torkolat előtt 100 m-re, VA (2); Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (26); Dinnyés vasutállomással szemben, Velencei-tó nádszegélye, VA (2); Pákozdi, Szűnyog-sziget, Hajókikötőtől Ny-ra, partszegély, VA (2); Sukoró, evezős- és kajak-, kenupálya dny-i széle, VA (3); Sukoró, Sukorói-lapos, Velencei-tó nádszegélye a Csepegő-víz torkolata közelében, VA (5).

Hippeutis complanatus (Linnaeus, 1758) – Egyetlen irodalmi adata ismert a tó dny-i területéről. A vizsgálatok során előkerült egy példányban (holt, üres ház). Irodalom: A tó dny-i területe (Andrikovics, S. & Felföldi 1987). **Új adat:** Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (1+).

Segmentina nitida (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna, Velencei-tó (FG); Dinnyés, Velencei-tó (FG); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2); Gárdony, Dinnyés (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés-Kajtori csatorna (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (1+); Dinnyés, a Halivadéknevelő intézet csatornája, mocsár a műút és a halastavak között, VA (3); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (2).

- Carychium minimum* O. F. Müller, 1774. – Irodalom: Pákozd (FG). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (16); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (11); Dinnyés, a TVT kutatóháza ÉK 300 m nádas, VA (1).
- Carychium tridentatum* (Risso, 1826). – Irodalom: Pákozd (FG); Pákozd, Bella-fürdő (TK2). **Új adat:** nincs.
- Succinea putris* (Linnaeus, 1758) – Irodalom: adata nincs. **Új adat:** Gárdony, Vízügyi Igazgatóság csónakkikötője, partszegély, nádas, VA (2); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (6); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (9); Pákozd, Szúnyog-sziget, Hajókikötőtől Ny-ra, partszegély, VA (1).
- Succinella oblonga* (Draparnaud, 1801) – Irodalom: Velencei-tó környéke (Soós, L. 1943). Velencei-tó, Császár-p. (FG); Velencei-tó, Lángi-tisztás (FG); Velencei-tó, Szúnyog-sziget (FG); Velencei-tó, Vendel-tisztás (FG); Velencei-tó nádszegélye (Richnovszky, A. 1969); Gárdony, Agárd, Ny (TK2); Gárdony, Dinnyés (TK2); Gárdony, sportpálya (TK2); Gárdony, kert (TK2); Nadap (TK2); Pákozd, Bella-fürdő (TK2); Pázmánd, Jánostanya (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Császár-víz a műút és a torkolat közötti szakasza, VA (1); Dinnyés, Dinnyési határárok partja a műút közelében, VA (2); Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (2); Dinnyés vasútállomással szemben, Velencei-tó nádszegélye, VA (6); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (8); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (25); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (14); Dinnyés, a TVT kutatóháza ÉK 300 m nádas, VA (3); Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (25); Pákozd, Szúnyog-sziget, Hajókikötőtől Ny-ra, partszegély, VA (2); Sukoró, Csepegő-víz a torkolata előtti szakszán, VA (1); Sukoró, Sukorói-lapos, Velencei-tó nádszegélye a Csepegő-víz torkolata közelében, VA (2).
- Oxyloma elegans* (Risso, 1826) – Irodalom: Dinnyés, Velencei-tó partja (FG); Velencei-tó, Császár-p. (FG); Dinnyés, Császár-víz (TK2); Dinnyés, Császár-víz (TK2); Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Dinnyés, Velencei-tó partja (TK2); Gárdony, kert (TK2); Pákozd, Bella-p. partja (TK2). **Új adat:** nincs.
- Cochlicopa lubrica* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Gárdony, sportpálya (TK2); Gárdony, kert (TK2); Pákozd (TK2); Pákozd, Bella-fürdő (TK2); Velence (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2); Velence, temető (TK2). **Új adat:** Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (1); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (44); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (16); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (3); Dinnyés, a TVT kutatóháza ÉK 300 m nádas, VA (3).
- Cochlicopa lubricella* (Porro, 1774) – Irodalom: Velencei-hegység, Pákozd dombok (FG); Gárdony, kert (TK2); Pákozd (TK2); Pákozd É (TK2); Pákozd, Bella-fürdő (TK2); Pákozd, Karácsony-h. (TK2); Pákozd, Potya (TK2); Pákozd, temető (TK2); Pákozd, temető melletti út (TK2); Pázmánd, Jánostanya (TK2); Sukoró, Csontor-h. (TK2); Sukoró, erdő (TK2); Sukoró, Géci-h. (TK2); Sukoró, néprajzi ház (TK2). **Új adat:** nincs.
- Vallonia costata* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Pákozd (FG); Gárdony, sportpálya (TK2); Gárdony, kert (TK2); Nadap, Temető-h. (TK2); Pákozd, Bella-fürdő (TK2); Pákozd, Karácsony-h. (TK2); Pákozd, Potya (TK2); Pákozd, Sági-hát (TK2); Pákozd, temető (TK2); Pákozd, temető melletti út (TK2); Pázmánd, Cseplek-h. (TK2); Pázmánd, Jánostanya (TK2); Sukoró, néprajzi ház (TK2); Velence (TK2); Velencei-hegység, Barcaházi-bg. (TK2). **Új adat:** Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (2);

- Dinnyés, Dinnyési határárok partja a műút közelében, VA (4); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (8); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (4).
- Vallonia enniensis* (Gredler, 1856) – Irodalom: Pákozd (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2). **Új adat:** Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (3); Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (1); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (75); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (45); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (18); Dinnyés, a TVT kutatóháza ÉK 300 m nádas, VA (6); Sukoró, evezős- és kajak-, kenupálya dny-i széle, VA (1).
- Vallonia pulchella* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Pákozd (FG); Gárdony, sportpálya (TK2); Gárdony, kert (TK2); Nadap, Temető-h. (TK2); Pákozd, Bella-fürdő (TK2); Pákozd, Karácsony-h. (TK2); Pákozd, temető (TK2); Pázmánd, Cseplek-h. (TK2); Pázmánd, Jánostanya (TK2); Pázmánd, kőbánya (TK2); Pázmánd, Zsidó-h. (TK2); Velence, Bence-h. (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2); Velencei-hegység, Barcaházi-bg. (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Dinnyési határárok partja a műút közelében, VA (2).
- Acanthinula aculeata* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Velencei-hegység, Barcaházi-bg. (TK2). **Új adat:** nincs.
- Pupilla muscorum* (Linnaeus, 1758) – Irodalom: Mészeg-hegy (Richnovszky, A. 1969); Gárdony, kert (TK2); Nadap, Temető-h. (TK2); Pákozd (TK2); Pázmánd, Cseplek-h. (TK2); Pázmánd, Jánostanya (TK2); Sukoró, Csontor-h. (TK2). **Új adat:** Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (4); Dinnyés, Dinnyési határárok partja a műút közelében, VA (12); Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok torkolatától K-re 100–150 m, VA (1); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (27); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (4); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (1); Sukoró, evezős- és kajak-, kenupálya dny-i széle, VA (1).
- Pupilla triplicata* (S. Studer, 1820) – Irodalom: Pákozd, Karácsony-h. (TK2); Pákozd, temető (TK2). **Új adat:** nincs.
- Granaria frumentum* (Draparnaud, 1801) – Irodalom: Gárdony, kert (TK2); Nadap (TK2); Nadap É, erdő (TK2); Nadap, Csúcsos-h. (TK2); Nadap, Temető-h. (TK2); Pákozd (TK2); Pákozd, Karácsony-h. (TK2); Pákozd, Potya (TK2); Pákozd, Sági-hát (TK2); Pákozd, temető (TK2); Pákozd, temető melletti út (TK2); Pázmánd, Cseplek-h. (TK2); Pázmánd, Zsidó-h. (TK2); Sukoró, Géci-h. szőlők (TK2); Sukoró, néprajzi ház (TK2); Velence, Bence-h. (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2); Velence, temető (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (25).
- Truncatellina cylindrica* (A. Férussac, 1807) – Irodalom: Dinnyés – Agárd, árok (FG); Dinnyés, műút a felüljárónál (FG); Dinnyés, műút mellett (FG); Pákozd (FG); Dinnyés (TK2); Dinnyés, műút mellett (TK2); Gárdony, Dinnyés, műút a feljárónál (TK2); Gárdony, sportpálya (TK2); Nadap, Csúcsos-h. (TK2); Nadap, Temető-h. (TK2); Pákozd, Bella-fürdő (TK2); Pákozd, Karácsony-h. (TK2); Pákozd, Potya (TK2); Pákozd, Sági-hát (TK2); Pákozd, temető (TK2); Pákozd, temető melletti út (TK2); Pázmánd, Cseplek-h. (TK2); Pázmánd, kőbánya (TK2); Pázmánd, Zsidó-h. (TK2); Sukoró, Géci-h. szőlők (TK2); Sukoró, néprajzi ház (TK2); Velence, Bence-h. (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2); Velencei-hegység, Barcaházi-bg. (TK2). **Új adat:** Dinnyés, a Halivadéknevelő intézet csatornája, a műút szegélye árok és fás vegetáció, VA (1); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (8).
- A *Truncatellina claustralis* (Gredler, 1856) és a *T. callicratis* (Scacchi, 1833) – adatai inkább a Velencei-hegységre vonatkozó információk. Irodalom: (TK2).

- Vertigo antivertigo* (Draparnaud, 1801) – Irodalom: Dinnyés, Velencei-tó (Soós, L. 1943). Pákozd (FG); Dinnyés, Császár-víz (TK2); Gárdony, Dinnyés, Császár-ér (TK2). **Új adat:** Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (9); Dinnyés, a TVT kutatóháza ÉK 300 m nádas, VA (1).
- Vertigo pygmaea* (Draparnaud, 1801) – Irodalom: Agárd – Dinnyés, Gémeskúti-árok (FG); Gárdony, Agárd (TK2); Gárdony, Dinnyés, gémeskúti árok (TK2); Gárdony, kert (TK2); Pákozd (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (5); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (13); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (1); Dinnyés, a TVT kutatóháza ÉK 300 m nádas, VA (2).
- Vertigo angustior* Jeffreys, 1830. – Irodalom: Dinnyés, Császár-p. (FG); Pákozd (FG); Dinnyés, Császár-víz (TK2); Gárdony, Dinnyés, Császár-ér partja (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (1).
- Ena obscura* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Pákozd, temető (TK2). **Új adat:** nincs.
- Zebrina detrita* (O. F. Müller, 1774) – Irodalmi adat, amely a kutatási területen kívül esik. Irodalom: Nadap, Kövecses-h. (FG); Sukoró, Géci-h. szőlők (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2); Velence, temető (TK2); Velencei-hegység, Barcaházi-bg. (TK2). **Új adat:** nincs.
- Chondrula tridens* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Agárd (FG); Velence (FG); Mészeg-hegy (Richnovszky, A. 1969); Gárdony, Agárd (TK2); Gárdony, Dinnyés (TK2); Gárdony, kert (TK2); Nadap É, erdő (TK2); Nadap, Csúcsos-h. (TK2); Pákozd (TK2); Pákozd, Bella-fürdő (TK2); Pákozd, temető (TK2); Pákozd, temető melletti út (TK2); Pázmánd, Zsidó-h. (TK2); Sukoró (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2). **Új adat:** Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (1); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (2).
- Clausilia dubia vindobonensis* A. Schmidt, 1856. – Irodalom: Pákozd (FG); Velence, csónakkikötő (TK2). **Új adat:** nincs.
- Balea biplicata* (Montagu, 1803) – Irodalom: Velence, csónakkikötő (TK2). **Új adat:** nincs.
- Ceciloides acicula* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Pákozd (FG); Gárdony, kert (TK2); Pákozd, Sági-hát (TK2); Sukoró, néprajzi ház (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2); Velence, temető (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (4).
- Punctum pygmaeum* (Draparnaud, 1801) – Irodalom: Pákozd (FG); Velencei-hegység, Barcaházi-bg. (TK2). **Új adat:** nincs.
- Vitrea contracta* (Westerlund, 1871) – Irodalom: Pázmánd, Zsidó-h. (TK2). **Új adat:** nincs.
- Vitrea crystallina* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Pákozd (TK2). **Új adat:** nincs.
- Euconulus fulvus* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Pákozd (TK2); Pákozd, Karácsony-h. (TK2); Sukoró, Géci-h. szőlők (TK2); Sukoró, néprajzi ház (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2); Velencei-hegység, Barcaházi-bg. (TK2). **Új adat:** Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (3); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (1); Sukoró, Csepegő-víz a torkolata előtti szakszán, VA (1).
- Bradybaena fruticum* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: adata nincs. **Új adat:** Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (3).
- Zonitoides nitidus* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Nadap, Kövecses-h. (FG); Gárdony, Agárd, Ny (TK2); Gárdony, sportpálya (TK2); Pákozd (TK2); Pákozd É (TK2); Pákozd, Bella-fürdő (TK2); Pázmánd, Jánostanya (TK2). **Új adat:** Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (11); Dinnyés, Velencei-tó nádszegélye a Szürke-árok tor-

- kolatától K-re 100–150 m, VA (3); Dinnyés vasutállomással szemben, Velencei-tó nádszegélye, VA (4); Dinnyés, a Halivadéknevelő intézet csatornája, a műút szegélye árok és fás vegetáció, VA (3); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (267); Dinnyés, Császár-víz a műút és a torkolat közötti szakasza, VA (1); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (12); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (4); Dinnyés, a TVT kutatóháza ÉK 300 m nádas, VA (2).
- Oxychilus draparnaudi* (H. Beck, 1837) – Irodalom: Nadap, Kövecses-h. (FG); Gárdony, kert (TK2); Velence, temető (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (2).
- Oxychilus inopinatus* (Uličný, 1887) – Irodalom: Pákozd (TK2); Pákozd, Potya (TK2); Pákozd, temető (TK2); Sukoró, Géci-h. szőlők (TK2); Velence, Bence-h. (TK2). **Új adat:** nincs.
- Aegopinella minor* (Stabile, 1864) – Irodalom: Nadap, Kövecses-h. (FG); Nadap É, erdő (TK2); Nadap, Kövecses-h. (TK2); Nadap, szintezési ősjegy (TK2); Pákozd (TK2); Pákozd, Bella-fürdő (TK2); Pákozd, Potya (TK2); Sukoró, erdő (TK2); Sukoró, néprajzi ház (TK2); Velence, Bence-h. (TK2); Velence, temető (TK2); Velencei-hegység, Barcaházi-bg. (TK2). **Új adat:** nincs.
- Aegopinella pura* (Alder, 1830) – Irodalom: Nadap, Kövecses-h. (FG). **Új adat:** nincs.
- Vitrina pellucida* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Gárdony, kert (TK2); Nadap, Csúcsos-h. (TK2); Nadap, szintezési ősjegy (TK2); Nadap, Temető-h. (TK2); Pákozd, Karácsony-h. (TK2); Pákozd, Potya (TK2); Pákozd, Sági-hát (TK2); Pákozd, temető (TK2); Pákozd, temető melletti út (TK2); Pázmánd, Cseplek-h. (TK2); Pázmánd, kőbánya (TK2); Pázmánd, Zsidó-h. (TK2); Sukoró, Csontor-h. (TK2); Sukoró, erdő (TK2); Sukoró, Géci-h. szőlők (TK2); Sukoró, néprajzi ház (TK2); Velence, Bence-h. (TK2); Velence, temető (TK2); Velence, Vörösmarty-kilátó (TK2); Velencei-hegység, Barcaházi-bg. (TK2). **Új adat:** nincs.
- Limax maximus* Linnaeus, 1758. – Irodalom: Velenceifürdő XIV. u. (FG); Gárdony, Hunyadi út (TK2). **Új adat:** nincs.
- Arion lusitanicus* J. Mabilie, 1868. – Irodalom: adata nincs. **Új adat:** 2004 év során: Agárd, Lovasberény. 2005-ben: Velence, lakott területen. Szeőke Kálmán szóbeli közlése.
- Arion fasciatus* (Nilsson, 1823) – Irodalom: Gárdony, Hunyadi út (TK2). **Új adat:** nincs.
- Arion hortensis* A. Férussac, 1819. – Irodalom: Pákozd É (TK2). **Új adat:** nincs.
- Euomphalia strigella* (Draparnaud, 1801). – Irodalom: Nadap, Kövecses-h. (FG); Sukoró, Csontor-h. (TK2); Sukoró, erdő (TK2); Velence, Bence-h. (TK2); Velence, temető (TK2); Velencei-hegység, Barcaházi-bg. (TK2). **Új adat:** nincs.
- Monacha cartusiana* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Agárd (FG); Velence, Panoráma autókemping (FG); Velencei-tó, Szúnyog-sziget (FG); Mészeg-hegy (Richnovszky, A. 1969); Dinnyés, árokpart (TK2); Gárdony, Agárd (TK2); Gárdony, kert (TK2); Pákozd (TK2); Pázmánd, Zsidó-h. (TK2); Sukoró, Szúnyog-sziget (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2); Velence, Velenceifürdő, homokbánya (TK2). **Új adat:** Gárdony, Tó-út, széles csatorna (Gárdonyi-határárok torkolata) gyékényes, VA (1); Dinnyés, a Halivadéknevelő intézet csatornája, a műút szegélye árok és fás vegetáció, VA (1); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (37); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 250 m nádas, VA (8); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (1).
- Trichia hispida* (Linnaeus, 1758) – Irodalom: Pákozd (FG); Nadap (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (1).

Helicopsis striata (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Dinnyés, Velencei-tó partja (FG); Velencei-tó, Császár-p. hordaléka (FG); Mészeg-hegy (Richnovszky, A. 1969); Dinnyés, Velencei-tó (TK2); Gárdony, Agárd (TK2); Gárdony, kert (TK2); Pákozd (TK2); Pákozd, honvédemlék-mű (TK2); Pázmánd, Zsidó-h. (TK2). **Új adat:** nincs.

Helicella intersecta (Poirlet, 1801) – véletlen behurcolás. Irodalom: Velence, Panoráma autós-kemping Majoros Gábor gyűjtése (FG). **Új adat:** nincs.

Perforatella rubiginosa (Rossmässler, 1838) – Irodalom: Pákozd (FG); Nadap, szintezési ősjegy (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (1).

Helicella obvia (Menke, 1828) – Irodalom: Agárd (FG); Velence, Panoráma autós-kemping (FG); Velencei-tó, Szúnyog-sziget (FG); Mészeg-hegy (Richnovszky, A. 1969); Gárdony, Agárd (TK2); Gárdony, kert (TK2); Nadap, Csúcsos-h. (TK2); Nadap, Temető-h. (TK2); Pákozd (TK2); Pákozd É (TK2); Pákozd, temető (TK2); Pákozd, temető melletti út (TK2); Pátka, Szőlő-h. (TK2); Pázmánd, Cseplek-h. (TK2); Pázmánd, kőbánya (TK2); Pázmánd, Zsidó-h. (TK2); Sukoró (TK2); Sukoró, Géci-h. szőlők (TK2); Velence, Bence-h. (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2); Velence, Velencefürdő, homokbánya (TK2). **Új adat:** Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (2).

Cepaea vindobonensis (C. Pfeiffer, 1828) – Irodalom: Mészeg-hegy (Richnovszky, A. 1969); Nadap (TK2); Nadap, Csúcsos-h. (TK2); Nadap, Temető-h. (TK2); Pákozd (TK2); Pákozd É (TK2); Pákozd, Bella-p. partja (TK2); Pákozd, dombok (TK2); Pákozd, Sági-hát (TK2); Pákozd, szőlők (TK2); Pákozd, temető (TK2); Pázmánd, Zsidó-h. (TK2); Sukoró (TK2); Sukoró, Szúnyog-sziget (TK2); Velence, Bence-h. (TK2); Velence, temető (TK2). **Új adat:** Dinnyés, a Halivadéknevelő intézet csatornája, a műút szegélye árok és fás vegetáció, VA (2); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (1); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (1).

Helix pomatia Linnaeus, 1758. – Irodalom: Agárd (FG); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (FG); Velencei-tó, Szúnyog-sziget (FG); Gárdony, Agárd (TK2); Nadap, Csúcsos-h. (TK2); Nadap, Temető-h. (TK2); Pákozd (TK2); Pákozd, Bella-fürdő (TK2); Pázmánd, Zsidó-h. (TK2); Velence, csónakkikötő (TK2); Velence, temető (TK2); Velence, Velencefürdő, homokbánya (TK2). **Új adat:** Dinnyés, a Halivadéknevelő intézet csatornája, a műút szegélye árok és fás vegetáció, VA (4); Dinnyés, Malom-éri dűlő, Császár-víz uszadéka, VA (2); Dinnyés, a TVT kutatóháza K 200 m rét a nádasban, VA (2).

CLASSIS BIVALVIA LINNAEUS, C. 1758

Unio pictorum Linnaeus, 1758. – A tó területére nem hatol be. Irodalom: Velencei-tó, Császár-p. (FG); Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969); Pákozd, Császár-víz (TK2). **Új adat:** nincs.

Unio tumidus Retzius, 1788. – A tó területére nem hatol be. Irodalom: Velencei-tó, Császár-p. (FG); Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969). **Új adat:** nincs.

Anodonta cygnaea Linnaeus, 1758. – A tó területére a faj nem hatol be. Irodalom: Császár-patak (Richnovszky, A. 1969). **Új adat:** nincs.

Anodonta anatina Linnaeus, 1758. – A tó területére a faj nem hatol be. Irodalom: Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983). **Új adat:** nincs.

- Pseudanodonta complanata* (Rossmässler, 1835) – A tó területére a faj nem hatol be. Irodalom: Császár-patak (Richnovszky, A. 1969). **Új adat:** nincs.
- Sphaerium corneum* (Linnaeus, 1758) – Inkább a csatornáknban fordul elő. Irodalom: Dinnyés, Császár-p. (FG); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna (FG); Dinnyés, Dinnyés-Kajtori csatorna, Velencei-tó (FG); Velencei-tó, Császár-p. (FG); Császár-patak (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Császár-patak (Richnovszky, A. 1969); Velencei-tó (1) (TK2); Velencei-tó (4) (TK2). **Új adat:** nincs.
- Pisidium amnicum* (O. F. Müller, 1774) – Irodalom: Császár-patak (Richnovszky, A. 1969); Dinnyés, Császár-víz (TK2). **Új adat:** nincs.
- Pisidium casertanum* (Poli, 1791) – Irodalom: Velencei-tó, Császár-p. (FG). **Új adat:** nincs.
- Pisidium milium* Held, 1836. – Irodalom: Német-tisztás, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983); Velencei-tó, Császár-p. (FG). **Új adat:** nincs.
- Pisidium pseudosphaerium* J. Favre, 1927. – Talajból került elő (irodalmi adat) így feltételezhető az adat szubrecens példányokra vonatkozik. Irodalom: Kúti-átjáró, talajban (Kovács, Gy. & Richnovszky, A. 1982–1983). **Új adat:** nincs.
- Pisidium subtruncatum* Malm, 1855. – Irodalom: Velencei-tó, Császár-p. (FG); Gárdony, névtelen árok (TK2). **Új adat:** nincs.

Eredmények

A Velencei-tó Mollusca faunájának diverzitása DNY-ról ÉK-felé erős csökkenést mutat. Ennek okát a víz kémiai viszonyainak változásával, a tó növényborítottságával és a tápláló patakok faunamódosító hatásával magyarázhatjuk.

Malakológiai szempontból a tó dny-i, erősen növényesedett vízfelületei a legváltozatosabbak. A fajgazdagság különösen a sekély vizű területeken a legnagyobb. Az itt élő fajok a vízszint igadozását, olykor a kiszáradást is, speciális életstratégiájukkal jól ellensúlyozzák. Változatos fauna jellemzi még az állandó vizű patakok, csatornák néhány száz méteres torkolatközei szakaszát. Ennek a hatása, hogy a tó torkolatközei partszakaszain a csatornában élő fajok meg tudnak telepedni.

A tó ék-i részének vizét mint azt már Richnovszky, A. (1969) is írja, a vízben lévő hidrogénkarbonát kissé lúgossá szikessé teszi, amely víztípusoknak jellemzője az alacsony faj és egyedszám. Ezekben a víztípusokban, eddigi ismereteink szerint semmiféle nagytermetű kagyló (*Anodonta*, *Unio*) nem tud megélni, a szegélyzőna növényesedett szakaszain váltakozó egyedszámban szinte csak az *Anisus spirorbis* fordul elő (feltételezem, hogy a tó k-i részének nyílt vizeit nagy területeken faunamentesek).

A vázoltak alapján a tó sajátos kettősséget mutat, a dny-i rész változatos, míg az ék-i szegényes Mollusca faunát hordoz, ennek elképzelhető a határát a faunisztikai adatok alapján megközelítőleg Sukoró és Agárd dny-i szélének összekötött tengelyvonalával húzhatunk meg.

Jelenlegi adatok alapján a tóban és a környező csatornák és vízfolyásot torkolatközei szakaszán 21 vizicsiga (nincs közöttük a *Physella acuta* és a *Viviparus acerosus*), valamint 10 kagylófaj (nincs közöttük a *Pisidium pseudosphaerium*) él. A tó tágabb környezetében 48 szárazföldi csigafaj fordul elő.

Anyag: a Mátra Múzeum Természettudományi Osztályának Mollusca Gyűjteményében található.

Irodalom

- Donászy, E. (1953): A vízi szervezetek, a meteorológiai tényezők és a víz kemizmusának kölcsönhatása a Velencei-tóban. – Hidrológiai Közlöny, 33(7–8): 286–292.
- Fehér, Z. & Gubányi, A. (2001): The distribution of Hungarian Molluscs. The catalogue of the Mollusca Collection of the Hungarian Natural History Museum. 1–466. – Hungarian Natural History Museum, Budapest.
- Füköh, L. (2003): A Velencei-tó térségének kvartermalakovológiai vizsgálata – Malakovológiai Tájékoztató 21: 29–35.
- Kormos, T. (1909): A Fejérmegyei Sárrét geológiai múltja és jelene. – (in. Lóczy: A Balaton tudományos tanulmányozásának eredményei I.1. paleontológiai függelék) 58–65.
- Kovács, Gy. & Richnovszky, A. (1982–1983): Malakologische Untersuchung des Sees von Velence II. – Soosiana 10–11: 39–44.
- Kovács, Gy. & Richnovszky, A. (1982): A Velencei-tó malakovológiai kutatása. – Malakovológiai Tájékoztató, 2: 25–27.
- Papp, Sz. (1961): Felszíni vizeink minősége. – Hidrológiai Közlöny, 41(3): 188–209.
- Pintér, L. & Suara, R. (2004): Magyarországi puhatestűek katalógusa hazai malakovológusok gyűjtései alapján [Catalogue of the Hungarian molluscs based on the collectings of Hungarian malacologists]. – in: Fehér, Z. & Gubányi, A. (eds.): A magyarországi puhatestűek elterjedése [Distribution of the Hungarian molluscs] II. Magyar Természettudományi Múzeum, 1–547. Budapest.
- Richnovszky, A. (1969): Malakovológiai vizsgálatok a Velencei-tavon. I. – Állattani Közlemények, 56: 117–120.
- Rónai, A. & Szentés, F. (1972): Magyarázó Magyarország 200 000-es földtani térképsorozatához L-34. Székesfehérvár 94–96. Budapest
- Soós, L. (1943): A Kárpát-medence Mollusca-faunája. – Budapest, 1–478
- Suara, R. (1984): Néhány adat a Velencei-hegység Mollusca-faunájához. – Soosiana, 12: 31–34.
- Varga, A., Füköh, L. & Krolopp, E. (2005): Magyar Malakovológiai Bibliográfia (1727–2004) – Malakovológiai Tájékoztató, 23: 5–129.

VARGA András
Mátra Múzeum
Gyöngyös
Kossuth út 40.
H-3002
e-mail: avarga.2@dpg.hu